

Frostating lagmannsrett - LF-2011-93410

Instans	Frostating lagmannsrett - Dom
Dato	2012-02-13
Publisert	LF-2011-93410
Stikkord	Folketrygdloven § 13-3 annet ledd.
Sammendrag	Sjømann ble smittet av legionella under et arbeidsopphold på et skip i Danmark. Usikkert om han ble smittet ombord på skipet eller på hotellet hvor han bodde. Lagmannsretten kom i likhet med Trygderetten til at legionellasmitte ikke kunne anses som noen yrkesskade etter folketrygdloven § 13-3 annet ledd, og heller ikke som noen yrkessykdom likestilt med yrkesskade etter folketrygdloven § 13-4 og tilhørende forskriftsverk.
Saksgang	Trygderetten TRR-2010-2397 - Frostating lagmannsrett LF-2011-93410 (11-093410FØR-FROS). Anke til Høyesterett nektet fremmet, HR-2012-1020-U.
Parter	A (advokat Hugo-Andre Bøe Munthe-Kaas) mot Arbeids- og Velferdsdirektoratet (Advokat Sture Nilsson).
Forfatter	Lagdommer Sven-Jørgen Lindsetmo. Lagdommer Marit Forsnes. Kst.lagdommer Hilde Enger.

Saken gjelder gyldigheten av Trygderettens kjennelse i sak om ytelser etter folketrygdloven kapittel 13 om yrkesskadedekning.

A er født 0.0.1962 og er bosatt i ---, 0000 X.

Under et arbeidsopphold i Danmark i februar 2008 ble A smittet av legionella. Han arbeidet på dette tidspunkt som sikkerhetsleder om bord i skipet Y som lå i tørrdokk i Frederikshavn. A ankom skipet den 17. februar 2008. På grunn av ombyggingsarbeider om bord måtte A bo på hotell, da hans lugar om bord ble berørt av ombyggingen.

Fredag 29. februar 2008 fikk A antydning til feber, samt smerter i øvre del av ryggen. Søndag 2. mars fikk han høy feber utover kvelden, og dagen etter ble han fraktet til legevakten i Frederikshavn. Han ble umiddelbart innlagt på sykehus. Under sykehusoppholdet ble det konstatert at A var blitt smittet av legionella.

Det er uomtvistet at A ble smittet under arbeidsoppholdet fra 17. februar - 29. februar 2008, da inkubasjonstiden for legionella er 2-10 dager. Det er ikke avklart hvor A ble smittet, om dette skjedde på skipet eller på hotellet.

A ble utskrevet fra sykehuset i slutten av mars 2008, og han var sykemeldt frem til juli 2008 da han gikk tilbake til sitt arbeid. I ettertid har det vist seg at A som følge av legionellasmitten har fått varige skader, herunder nedsatt lungekapasitet, smerter i ledd, hevelser i fingre på høyre hånd og regelmessige kramper i høyre fot.

Den 16. desember 2008 fremsatte A krav mot NAV om godkjenning av sine helsemessige plager som yrkesskade/yrkessykdom etter folketrygdloven kapittel 13. Den 4. juni 2009 fremsatte han krav om menerstatning etter folketrygdloven § 13-17.

Begge krav ble avslått. A klaget avslagene inn for NAV Klageinstans Vest i brev av 22. november 2009. NAV Klageinstans Vest stadfestet i vedtak 22. april 2010 avslagene. A klaget vedtaket inn for Trygderetten. Etter saksforberedende innlegg fra både A og NAV Klageinstans, avsa Trygderetten 8. april 2011 (TRR-2010-2397) kjennelse med slik slutning:

«1. Vedtak truffet av NAV Klageinstans Vest den 22. april 2010 stadfestes.

2. Saksomkostninger tilkjennes ikke.»

Ved stevning 6. juni 2011 bragte A, i medhold av trygderettsloven § 23 annet ledd, saken inn for Frostating lagmannsrett til prøving av gyldigheten av Trygderettens vedtak.

Staten v/Arbeids- og velferdsdirektoratet tok til motmæle i tilsvaret 2. september 2011 og påstod seg frifunnet. Saken ble behandlet ved Frostating lagmannsrett i Trondheim 31. januar 2012. A møtte, det ble hørt tre vitner, og for øvrig foretatt slik dokumentasjon som det fremgår av rettsboken.

A har i korte trekk anført:

Det er uomtvistet at A ble smittet av legionella under et arbeidsopphold i Danmark i perioden 17-27. februar 2008. Han ble påført en alvorlig lungeskade og en del andre skader som berettiger til tilleggsytelser etter folketrygdloven kapittel 13. Det er ikke omtvistet at han har blitt påført en skade eller sykdom «... i arbeidet på arbeidsstedet i arbeidstiden», jf folketrygdloven § 13-6 annet ledd.

Prinsipalt anfører A at han har blitt påført en yrkesskade etter folketrygdloven § 13-3 første ledd, jf annet ledd første punktum. Legionellasmitten må anses som en «... plutselig eller uventet ytre hending» som A ble utsatt for i sitt arbeid.

A må antas å ha pustet inn en sky av aerosoler med legionellabakterier, og smitten skjedde plutselig, uventet og ved en ytre begivenhet. Dette faller inn under begrepet «arbeidsulykke», og dermed inn under bestemmelsens anvendelsesområde.

Etter rettspraksis, særlig Rt-2009-1485 og Rt-2006-1642, er det oppstilt et krav om at hendelsen må ha hatt et «ulykkesmoment» Det må også trekkes et skille mot ulykker som må anses som «dagligdagse», jf Rt-2009-1619 (50).

Å bli smittet av legionella er ingen vanlig eller «dagligdags» hendelse/risiko. Det er tale om en risiko A ikke var herre over, og legionellasmitten inntreffer dessuten svært sjeldent. Å bli smittet av legionella under et

arbeidsoppdrag må anses som et betydelig avvik fra det normale, og smitten har et betydelig skadepotensiale. Dersom pasienten ikke kommer under behandling raskt, kan smitten medføre dødsfall.

Til forskjell fra dommene inntatt i Rt-2009-1485 og Rt-2009-1619, fremstår legionellasmitte som noe langt mer uventet og plutselig enn matforgiftning og myggstikk. Det var i tillegg umulig for A å forutse eller verne seg mot den aktuelle smitten, og det faktum at det bare var han som ble smittet understreker det atypiske i skadesituasjonen.

Subsidiært anføres at legionellasmitten representerer en «... konkret tidsbegrenset ytre hending som medfører en påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommende arbeid.», jf folketrygdloven § 13-3 annet ledd annet punktum.

Det vises til at legionellasmitte er en meget alvorlig hendelse som rammer svært uventet. Den fører til en uvanlig fysisk belastning for den som rammes, og i As tilfelle førte den bl.a. til en reduksjon av hans lungekapasitet med 40%. Det vises til Trygderettens avgjørelse TRR-2006-3067 som også dreier seg om et smittetilfelle.

Atter subsidiært anføres at legionellasmitten som rammet A er en yrkessykdom som «... likestilles med yrkesskade», jf folketrygdloven § 13-4, jf yrkessykdomsforskriften § 1 bokstav H nr 2.

A ble påført legionellasmitten under yrkesutøvelse i et «... miljø med særskilt sykdoms- eller smittefare.». Det som er avgjørende for om et smittetilfelle faller inn under denne bestemmelsen, er om arbeidstakeren «... i sitt arbeid har større risiko for å bli smittet enn befolkningen ellers.», jf Rt-2009-1485 (33).

Arbeid på skip innebærer en særskilt risiko for sykdom eller smittefare. På skip bor flere mennesker på et begrenset område. Vann til mat og hygiene oppbevares vanligvis over lengre perioder på tanker om bord på skipet. Det vises til Folkehelseinstituttets Tuberkuloseveileder, pkt 6 om økt risiko for smitte og sykdom, særlig pkt 06.5. Det finnes flere eksempler på at mannskaper på skip knyttet til petroleumsindustrien har vært særlig utsatt for legionellasmitte. Det vises også til artikkel fra GEMINI-Forskningsnytt fra NTNU og SINTEF vedrørende «Legionellakrig til sjøs.»

Høyesterett har i dommen i Rt-2009-1485 åpnet for at geografiske områder med særskilt sykdoms- og smittefare, må anses som «miljøer» i lovens forstand. Høyesterett har uttrykkelig uttalt at «miljøer» er et meget generelt og vidtgående begrep, som man må ha klare holdepunkter for å tolke innskrenkende.

Arbeidstakere på skip må anses som særlig utsatte for legionellasmitte ved vedlikeholds- og reparasjonsarbeider. Det vises til publikasjon fra The Norwegian Defence Microbiological Laboratory; «Legionella infections and atypical pneumonias» utgitt i anledning det 11. møte i «European Working Group on Legionella Infections.» Videre vises det til Fact Sheet nr 269 av februar 2002 fra WHO, vedrørende «Ship sanitation and health», publikasjon om «Legionella and the prevention of legionellosis» utgitt av WHO i 2007, samt en artikkel fra European Respiratory Journal nr 17 for 2001: «Case study, A small outbreak of Legionnaires' disease in a cargo ship under repair».

Det må etter dette anses sannsynliggjort at risikoen for å bli smittet av legionella på skip er større enn for befolkningen ellers. Skip må derfor kunne betraktes som «miljøer» i lovens forstand i relasjon til legionellasmitte.

Det aksepteres at lagmannsretten ikke har grunnlag for å ta stilling til hvorvidt legionellasmitten har påført A slike komplikasjoner som er omtalt i forskriften § 1 bokstav H nr 2 bokstav h), da Trygderetten ikke har tatt stilling til dette. Spørsmålet utstår til senere behandling såfremt saksøker får medhold.

Atter, atter subsidiært anføres at legionellasmitten skal anses som en yrkessykdom etter folketrygdloven § 13-4, jf yrkessykdomsforskriften § 1 bokstav E: «Lungesykdommer som skyldes påvirkning av finfordelte stoffer.»

Legionellasmitten spres ved at en person puster inn aerosoler med legionellabakterier. Legionellainfiserte aerosoler må i denne sammenheng anses som «finfordelte stoffer» som har påført A en alvorlig lungesykdom. Smittetilfellet faller derfor inn under ordlyden i bestemmelsen, og er en yrkessykdom som skal likestilles med en yrkesskade.

Dersom legionellasmitten anses som en yrkesskade med grunnlag i ett eller flere av de påberopte grunnlag, så har A også krav på menerstatning etter folketrygdloven § 13-17. A har blitt påført en varig og betydelig skadefølge av medisinsk art.

Det er nedlagt slik påstand:

«1. Trygderettens kjennelse av 8. april 2011 (ankesak nr. 10/2397) er ugyldig.

2. A tilkjennes saksomkostninger for lagmannsretten.»

Staten v/Arbeids- og velferdsdirektoratet har i korte trekk anført:

Det kan ikke anses som noen arbeidsulykke å bli smittet av legionella. Selv om det å bli eksponert for smitte må betraktes som en ytre hending som inntreffer plutselig og uventet, så vil smitte vanligvis ikke være en arbeidsulykke, men følger reglene for yrkessykdom.

Det vises til Rt-2009-1485 avsnitt 21-24, hvor det fremgår klart at smitte må kunne knyttes til en ulykkesartet hendelse for å kvalifisere til en arbeidsulykke. Det vises også til Rt-2009-1619 avsnitt 46-47.

A ble smittet på ordinær måte, det forelå ingen ulykkesartet hendelse, og skaden faller utenfor folketrygdloven § 13-3 annet ledd første punktum.

Heller ikke vilkåret i folketrygdloven § 13-3 annet ledd annet punktum, om at skaden må ha oppstått som følge av en konkret tidsbegrenset ytre hending som medfører en påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommende arbeid, er oppfylt. Vanlige smittetilfeller faller klart utenfor, jf første punktum og Høyesteretts avgjørelse i Rt-2009-1485 avsnitt 23. Det må antas at Høyesterett hadde gått inn på annet punktum dersom dette var et mulig alternativt hjemmelsgrunnlag.

Det bestrides at legionellasmitte faller inn under de yrkessykdommer som likestilles med yrkesskade etter folketrygdloven § 13-4 og yrkessykdomsforskriften.

Legionellasmitte må, for å kunne henføres under denne bestemmelsen, ha blitt påført A under yrkesutøvelse der virksomheten har skjedd i et miljø «... med særskilt smittefare», jf yrkessykdomsforskriften § 1 bokstav H nr 2. Det vises også til Rundskriv 1. mai 1997 til folketrygdloven kapittel 13, til forskriftens § 1 bokstav H, og Rt-2009-1485 avsnitt 28-31, 33 og 39.

Det må foreligge en smitterisiko i det aktuelle miljø som overstiger et visst nivå, det må foreligge en «... absolutt risiko».. Miljøer med svært liten risiko omfattes ikke, jf vilkåret om at det må være en «særskilt» smittefare.

I denne sak forelå det ikke tilstrekkelig absolutt risiko. Risikoen for å bli smittet av legionella om bord i et skip er i realiteten svært liten. Det vises til publikasjon fra WHO fra 2007: «Legionella and the prevention of legionellosis», hvor det fremgår at det i perioden 1977-2004 ble registrert 55 utbrudd av legionella om bord på skip på verdensbasis. Dette medførte ca 200 smittetilfeller. Det var kun 11 hendelser hvor det var mer enn ett smittetilfelle, og 9 av disse skjedde om bord i cruiseskip.

Det vises også til forklaringene fra vitnene Ahlen og Sundal, hvor det fremgikk at antall smittetilfeller som de kjenner til ombord på skip/offshoreinstallasjoner i Norden bare utgjør noen få tilfeller siden 2003.

Det må også foreligge en relativ smitterisiko i den forstand at det må foreligge en markert høyere smitterisiko for den aktuelle yrkesgruppe enn for befolkningen ellers. A har ikke arbeidet i et spesielt smitteutsatt miljø, sammenlignet med de øvrige yrkesgrupper som er opplistet i bestemmelsen. Det vil være i strid med formålet bak reglene om yrkesskadedekning å la reglene omfatte et slik tilfelle, da reglene er ment å kompensere for skade som skyldes selve arbeidet eller den spesielle risiko dette medfører. Regelverket skal ikke dekke skadetilfeller hvor risikoen ikke overstiger dagliglivets risiko.

Relativt sett er det kanskje noe høyere smitterisiko om bord på skip og hoteller. Likevel er smitterisikoen svært lav. Av ovennevnte publikasjon fra WHO fremgår at langt de fleste tilfeller av legionellasmitte ikke er relatert til reiser eller hotellopphold. I 1999 utgjorde smittetilfeller ikke relatert til reiser hele 79% av tilfellene. Av de reiserelaterte smittetilfellene utgjorde smitte påført ved hotell- og leilighetsopphold ca 90% av tilfellene.

Det vises til forklaringen fra vitnet Truls Krogh, avdelingsleder ved Nasjonalt folkehelseinstitutt, om både den absolutte og relative smitterisiko for legionella.

Risikoen for å bli påført legionellasmitte under arbeidsopphold på et skip i Danmark, eller ved hotellopphold i Danmark, må i utgangspunktet anses som en del av dagliglivets risiko. Ingen av stedene kan oppfattes som miljøer med «særskilt sykdoms- eller smittefare». Det må oppstilles et markert høyere risikonivå for at smittetilfeller skal omfattes. Det var da heller ingen andre enn A som ble smittet av legionella ved dette tilfellet.

Lagmannsretten har ikke grunnlag for å ta stilling til hvorvidt legionellasmitten har påført A slike komplikasjoner som er omtalt i forskriften § 1 bokstav H nr 2 bokstav h), da Trygderetten ikke har tatt stilling til dette. Spørsmålet utstår til senere behandling såfremt saksøker får medhold.

Det må være åpenbart at As smittetilfelle ikke faller under yrkessykdomsforskriften § 1 bokstav E, som omfatter «Lungesykdommer som skyldes påvirkning av finfordelte stoffer.»

Denne bestemmelsen er ment å skulle ha sitt virkefelt innenfor det som er omtalt som «støvlungesykdommer», og ikke smittetilfeller som i denne sak. Det vises til rundskrivet.

A har som følge av at det ikke foreligger yrkesskade verken etter folketrygdloven § 13-3 eller § 13-4, heller ikke krav på menerstatning etter folketrygdloven § 13-17.

Det er nedlagt slik påstand:

1. Staten v/Arbeids- og velferdsdirektoratet frifinnes.
2. Staten v/Arbeids- og velferdsdirektoratet tilkjennes sakskostnader.

Lagmannsretten har kommet til at søksmålet ikke kan føre frem.

Innledningsvis bemerkes at partene er enige om at A ble smittet under et arbeidsoppdrag i Danmark i februar 2008. Det er ikke avklart om han ble smittet under opphold om bord i skipet han arbeidet på, Y, som lå i tørrdokk i Frederikshavn, eller om han ble smittet under hotelloppholdet. Det er ikke avdekket at andre enn A ble smittet av legionella på det aktuelle sted og tidspunkt. Partene er enige om at A ble smittet mens han var «... i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden», jf folketrygdloven § 13-6 annet ledd.

Lagmannsretten finner det helt klart at legionellasmitte ikke kan anses som noen yrkesskade som faller inn under folketrygdloven § 13-3 annet ledd første eller annet punktum. Det følger av Høyesteretts praksis, jf Rt-2009-1485 avsnitt 22-24, at smittetilfeller unntaksvis vil kunne omfattes av reglene om arbeidsulykke dersom påføringen av smitte skyldes en ulykkesartet hendelse.

A ble ikke påført smitte gjennom noen ulykkesartet hendelse. Det er ikke holdepunkter for annet enn at A ble påført legionellasmitte på ordinær måte, gjennom innånding av vanddamp (aerosoler) som inneholdt smitte. A har gjort gjeldende at det å innånde en sky med legionellainfiserede aerosoler, som medfører en potensielt dødelig smitte, er et tilstrekkelig ulykkesmoment. Det er lagmannsretten ikke enig i. Enhver alvorlig smittepåføring ville i så fall kunne betraktes som en ulykkeshendelse, noe som klarligvis ikke har vært meningen med Høyesteretts presisering. Slik lagmannsretten oppfatter Rt-2009-1485 avsnitt 24, må selve smittesituasjonen ha hatt preg av en ulykkesartet hendelse, eksemplifisert gjennom henvisningen til et sprøytestikk, dersom smitte (unntaksvis) skal kunne anses som noen arbeidsulykke. Dette må gjelde i forhold til både første og annet punktum i folketrygdloven § 13-3 annet ledd. Trykderettens lovanvendelse er således korrekt.

Det neste spørsmålet blir om legionellasmitte skal kunne anses som en yrkessykdom som likestilles med yrkesskade etter folketrygdloven. Folketrygdloven § 13-4 første ledd lyder slik:

«Visse yrkessykdommer som skyldes påvirkning i arbeid, klimasykdommer og epidemiske sykdommer skal likestilles med yrkesskade. Departementet gir forskrifter om hvilke sykdommer som skal likestilles med yrkesskade.»

Nærmere regler er gitt ved forskrift 11. mars 1997 nr. 220 om yrkessykdommer, klimasykdommer og epidemiske sykdommer som skal likestilles med yrkesskade.

Forskriften § 1 har overskriften «Yrkessykdommer som skal likestilles med yrkesskade».

Bokstav E i paragrafen lyder slik:

«E) Lungesykdommer som skyldes påvirkning av finfordelte stoffer.»

Bokstav H nr. 2 i paragrafen lyder slik:

«H. Sykdommer som skyldes smitte

...

2. under arbeid på lege- eller tannlegekontor, sosialkontor, i medisinske institusjoner, sosiale institusjoner og utekontakter, barneheim, aldersheim o. l eller ved annen yrkesutøvelse der virksomheten skjer i miljøer med særskilt sykdoms- eller smittefare. Følgende sykdommer omfattes:

- h) andre smittsomme sykdommer når den yrkesskadde har fått komplikasjon fra hjernen og/eller ryggmargen, hjertet, nyrer eller ledd, ...»

Lagmannsretten tar først stilling til om legionellasmitte faller inn under bokstav H nr 2.

Partene er enige om at lagmannsretten ikke skal ta stilling til hvorvidt vilkårene i bokstav H nr 2 h) er oppfylt, da Trygderetten ikke har tatt stilling til dette spørsmålet.

Det avgjørende spørsmål i forhold til bokstav H nr 2, er hvorvidt smitten har skjedd «... i miljøer med særskilt sykdoms- eller smittefare.»

Lagmannsretten finner på bakgrunn av bevisførselen det sannsynliggjort at det er en noe forhøyet smittefare for legionella i både skip og hotellfasiliteter, fordi disse steder regelmessig har aerosoldannende installasjoner i form av kjøletårn, vanntanker, dusjer, boblebad o.l. som under gitte forutsetninger kan være bærere av legionellasmitte. Det understrekes at dette beror på en skjønnsmessig vurdering, på bakgrunn av den fremlagte litteratur omkring legionellasmitte og sykdomstilfeller, og ikke på statistisk materiale med grunnlag i sykdomsrapportering.

Det må likevel, slik lagmannsretten ser det, konstateres at smittefaren for legionella både i samfunnet rent generelt, og på skip og hoteller spesielt, er svært lav. Med unntak for to relativt store utbrudd i Norge i 2001 (Stavanger) og 2005 (Østfold) med til sammen 17 døde, så har forekomsten av legionella i Norge vært svært lav. I landet som helhet ligger den årlige smitteforekomsten på ca 0,3 tilfeller pr 100 000 innbyggere. Det hefter betydelig usikkerhet omkring smittetallene, da smittede personer ofte kan ha milde eller ingen symptomer. Det foreligger derfor høyst sannsynlig en viss underrapportering av sykdomstilfeller som skyldes legionellasmitte.

Det ikke fremlagt tall for Danmark, men i følge WHO's publikasjon om Legionella og legionellasmitte fra 2007, kapittel 7 om smitteforekomsten på hoteller og skip, ble det i perioden 1977-2004 registrert minst 55 utbrudd av legionella i forbindelse med skipsfart på verdensbasis. Det dreide seg om til sammen ca 200 smittetilfeller, og av de 55 utbruddene var det bare 11 utbrudd som omfattet mer enn én smittet.

Det overordnede formål med folketrygdloven § 13-4 og tilhørende forskrift har vært å gi et særskilt vern for personer som i sitt arbeid har større risiko for å bli smittet enn befolkningen ellers. Dommen i Rt-2009-1485 slår fast at dette vern også omfatter personer som blir smittet i geografiske områder med særskilt sykdoms- eller smittefare. I den foreliggende sak er problemstillingen om skip eller hoteller kan betraktes som miljøer med særskilt sykdoms- eller smittefare - til tross for at den generelle smittefare utvilsomt må anses som svært lav. Det blir med andre ord et spørsmål om «særskilt» må forstås relativt i forhold til den generelle smitterisiko, eller om begrepet skal forstås slik at smitterisikoen helt generelt må ha en viss størrelse. Etter lagmannsrettens syn må uttrykket «særskilt» forstås slik at det oppstilles et vilkår om at smitterisikoen må være klart høyere for vedkommende yrkesgruppe enn den generelle smitterisikoen for befolkningen ellers.

Lagmannsretten har ikke funnet det sannsynliggjort at A ble smittet i et miljø med *særskilt* sykdoms- eller smittefare. Han var den eneste som ble rapportert smittet. Det er riktig nok usikkert om han ble smittet om bord på skipet eller på hotellet, uten at det tillegges særlig betydning - i begge tilfeller anses smitterisikoen for legionella å være for liten. Risikoen for smitte kan ikke anses å ha vært større enn den risiko for legionellasmitte som følger av dagliglivets risiko for de fleste mennesker, det være seg i yrkessammenheng eller på fritiden. Smittetilfellet fremstår som en ulykksalig enkeltstående hendelse. Slike tilfeller må etter lagmannsrettens syn falle utenfor rekkevidden av § 13-4 i folketrygdloven og yrkessykdomsforskriften, ut fra formåls- og likhetsbetraktninger.

Lagmannsretten finner heller ikke at legionellasmitte faller inn under yrkessykdomsforskriften § 1 bokstav E. Etter lagmannsrettens syn kan ikke legionellasmitte via aerosoler anses som påvirkning av «finfordelte stoffer». Forskriften tar sikte på støv, asbest og liknende stoffer som rammer lungefunksjonen. Ved smittetilfellene er ikke aerosolene i seg selv den sykdomsutløsende faktor, men smitten de bærer med seg.

Trygderettens kjennelse bygger på riktig lovanvendelse også når det gjelder folketrygdloven § 13-4. Søksmålet har ikke ført frem, og Staten v/Arbeids- og velferdsdirektoratet blir å frifinne.

Staten v/Arbeids- og velferdsdirektoratet har vunnet saken fullt ut, og har i utgangpunktet krav på dekning av sakskostnader, jf tvisteloven § 20-2 annet ledd. Hensett til behovet for rettsavklaring, og en viss tvil knyttet til rekkevidden av Høyesteretts avgjørelse i Rt-2009-1485, har lagmannsretten kommet til at A ikke skal dømmes til å erstatte Staten sakens omkostninger for lagmannsretten.

Advokatfullmektig Munthe-Kaas har fremlagt en omkostningsoppgave for lagmannsretten med et samlet krav på 151 856 kroner, hvorav reiseutgifter utgjør 3.356,86. Salærkravet utgjør 118 800 kroner eks mva. Regjeringsadvokatens salærkrav er på 35 200 kroner. Ankesaken ble gjennomført på en kort rettsdag, fra kl 09.00 til kl 13.45. Hensett til sakens omfang og vanskelighetsgrad finner lagmannsretten salærkravet oppsiktsvekkende. A gjøres oppmerksom på at han kan be om at lagmannsretten med hjemmel i tvisteloven §

3-8 fastsetter godtgjøringen til hans prosessfullmektig. Begjæringen må fremsettes innen én måned etter forkynnelsen av lagmannsrettens dom.

Dommen er enstemmig.

Domsslutning:

- 1. Staten v/Arbeids- og velferdsdirektoratet frifinnes.*
- 2. Sakskostnader idømmes ikke.*